

Особливості використання цифрових технологій у дистанційному навчанні

Грень Євген Степанович ¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.11.2023	Освіта/Педагогіка	371.3

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10579216>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті досліджуються особливості, розвиток та поступове впровадження цифрових технологій у ЗВО. Використання закладами освіти сучасних цифрових технологій зумовили перегляд багатьох усталених класичних методичних, дидактичних, педагогічних і методологічних уявлень про їх систему вивчення у закладі вищої освіти. Визначено, що ефективність використання цифрових технологій в навчанні багато в чому залежить від того, наскільки методично грамотно і педагогічно виправдано було їх включення в структуру освітнього процесу. Доведено, що використання цифрові технології у дистанційному навчанні позитивно впливає на навчання студентів, особливо це було під час пандемії Covid -19, а сьогодні в умовах введення воєнного стану в Україні.

Встановлено, що заклади вищої освіти все більше уваги приділяють створенню цифрових технологій, в якому знайдуть місце різні категорії здобувачів вищої освіти. Визначено ключові виклики, які стоять перед сучасною системою цифровізації в закладах вищої освіти. Встановлено, що швидкий технологічний прогрес змінив освітнє середовище, що вимагало інтеграції нових технологій у навчальні та комунікативні процеси. Визначено, що підтримка академічної чесності в епоху цифрових технологій, з поширенням інструментів онлайн-навчання, супроводжується низкою етичних проблем. Освітні установи повинні боротися з такими проблемами, як плагіат та шахрайство, забезпечуючи дотримання академічних стандартів.

Ключові слова: освіта, освітній процес, заклад вищої, цифрові технології, Інтернет-середовища, цифровізація, освітня програма, освіти, студент, викладач.

Peculiarities of using digital technologies in distance education

Annotation. The article examines the features, development and gradual introduction of digital technologies in higher education. The use of modern digital technologies by educational institutions led to the revision of many established classical methodical, didactic, pedagogical and methodological ideas about their study system in a higher education institution. It was determined that the effectiveness of the use of digital technologies in education largely depends on how methodically competent and pedagogically justified their inclusion in the structure of

¹ аспірант кафедри професійної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі, 08401, м. Переяслав-Хмельницький, вул. Сухомлинського, 30, <http://orcid.org/0009-0004-0275-038X>

the educational process was. It has been proven that the use of digital technologies in distance learning has a positive effect on student learning, especially during the Covid-19 pandemic, and today in the conditions of the introduction of martial law in Ukraine.

It has been established that higher education institutions pay more and more attention to the creation of digital technologies, which will find a place for different categories of higher education students. The key challenges facing the modern digitalization system in higher education institutions are identified. It is established that rapid technological progress has changed the educational environment, which required the integration of new technologies into educational and communication processes. It is determined that maintaining academic integrity in the age of digital technologies, with the proliferation of online learning tools, is accompanied by a number of ethical problems. Educational institutions must combat issues such as plagiarism and cheating by ensuring academic standards are met.

Keywords: education, educational process, higher institution, digital technologies, Internet environments, digitalization, educational program, education, student, teacher.

Вступ

Постановка проблеми. Перед науково - педагогічною спільнотою постало питання вибору цифрових технологій, що б синтезувати плюси дистанційного навчання студентів. Навчання повинно суттєво відрізнятися від традиційного, студенти повинні бути високо мотивованими щодо пізнавальної діяльності. Дистанційне навчання повинно своєчасно і конкретно допомагати усім, хто його потребує, а кожен студент міг користуватися перевагами цифрових технологій навчання, які виражаються у багатстві освітніх ресурсів, високій якості методичних розробок, можливості миттєвого консультування і т.д.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження науковців з питань розвитку цифрових технологій в освіті охоплюють різні напрямки: цифровізації освіти, дистанційне навчання, методику викладання інформатики, компетентність студентів і педагогів з питань сучасних технологій і т.д. Цифрові технології освіти передбачають загальні процеси розвитку суспільства й освіти. Її розвиток пов'язаний з іменами відомих вчених, педагогів та організаторів освіти і науки, як Биков В.Ю., Жалдак М.І., Кремень В.Г. Руденко В.Д. та ін. Виділимо основні напрями наукових досліджень у процесів використання цифрових технологій в освіті. Ці питання досліджували свого часу Биков В.Ю., Гершунський Б.С., Гончаренко С.У., Гуревич Р.С., Жалдак М.І., Жук Ю.О., Касаткін В.М., Комісарова Ю.О., Машбиць Є.І., Михалевич В.С., Морзе Н.В., Ривкінд Й.А., Стефаненко П.В., Співаковський О.В. та ін., котрі створили основні засади теорії навчання з використанням інформаційних технологій.

Метою статті є дослідження є особливостей використання цифрових технологій у дистанційному навчанні в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Результати

Виклад основного матеріалу. Сьогодні, коли у нашій країні, як і у всьому світі, дистанційна форма освіти все більше розповсюджується, обговорення цього питання знову стає актуальним. Запровадження системи дистанційної форми навчання в закладі освіти є потрібною домовленістю для успіху нинішнього рівня якісної освіти.

Саме тому при використанні цифрових технологій дистанційного навчання важливо знайти шляхи забезпечення процесу спілкування студентів між собою та викладачем як у синхронному, так і асинхронному режимах, тобто створити атмосферу присутності на занятті засобами ІТ. У дистанційному навчанні кількість стаціонарних зустрічей зменшується, а іноді і відсутнє, його часто сприймають як заочне, дистанційне навчання утворює передумови закономірності справжнього контакту з викладачем та

виконання ним мотиваційних та дисциплінарних призначень по взаємовідношенню до студента особисто [1].

Переконливим аргументом застосування дистанційного навчання вважають її незалежність від простору та часу, тобто від відстані суб'єктів навчальної взаємодії та часового виміру вступу в це взаємодіяння.

Для дистанційної форми навчання факт спілкування, невід'ємної складової будь-якого навчального піднесення, сьогодні набуває суттєвого характеру, від рівня втілення якого належить ефективність освітнього процесу.

Більшість наявних проблем у вивченні предметів у закладах освіти можна вирішувати за допомогою використання технологій віртуального класу, що передбачають інтерактивну взаємодію педагога і студента в реальному часі засобами Інтернет-технологій [2].

Оптимізація організації освітнього процесу та активізація діяльності студентів в онлайн навчанні здійснюється в реальному часі за допомогою різних платформ: zoom, viber, google meet або будь-яка інша платформа. Важливою вимогою як для викладача ЗВО, так і для студента є наявність комп'ютера, підключення до Інтернету, веб-камера, мікрофон, навички роботи на комп'ютері, графічний планшет (для збереження наданого матеріалу).

Дистанційне навчання студентів, розраховане на їх вільне переміщення, можливість працювати в синхронному порядку та забезпечується навчальним матеріалом у віртуальному навчальному середовищі. Студенти працюють в онлайн режимі через використання інформаційних технологій, де викладач за допомогою цифрових технологій оцінює їх виконану роботу [3].

Під час проведення занять у дистанційній формі переважна більшість навчального матеріалу подається через Інтернет, взаємодія учасників освітнього процесу має здійснюватися з використанням технічних і програмних засобів Інтернет-мережі.

Діяльність особливостей використання цифрових технологій дистанційно дає право [4]:

- з одної сторони цей процес може бути цікавим, з врахуванням нової форми діяльності для студентів, а з другої, використання мультимедійних можливостей новітніх комп'ютерів, де можна зробити його захоплюючим;
- потрібно якісно забезпечити питання навчального матеріалу завдяки використуванню прийомів цифрових технологій, що буде зацікавлювати у формуванні в студентів попиту у пошуковій діяльності;
- опрацьовувати навчальний матеріал, користуючись практичними засобами сприйняття інформації;
- самостійно розглядати і редагувати допустимі неточності за допомогою цифрових технологій;
- самостійно проводити необхідну наукову роботу визначену програмою, розвиваючи у студентів академічну активність.

Викладачу необхідно наповнити весь цикл завдань за темами лекцій і практичних занять, що вивчаються, та запропонувати методичні рекомендації щодо підтримки діяльності студентів. Особливу увагу потрібно приділяти створенню прозорої оцінки навчальних досягнень студентів в результаті дистанційного навчання за допомогою цифрових технологій.

Для реалізації стратегії розробки завдань, що стосуються інформаційного пошуку рекомендується [5]:

- обґрунтувати перелік навчальних тем, в межах яких студент може здійснювати інформаційний пошук;
- сформулювати перелік завдань студентам;

- визначити, які завдання доцільно виконувати індивідуально, а які в малих групах (до складу малих груп як правило входять 3-5 студентів). До роботи у групі доцільно залучати студентів, які мають різний рівень знань. При цьому доцільно надавати відомості щодо оцінювання результатів роботи кожного студента або всієї групи. Вибір залежить від складу завдання та навчальних стратегій, якими користується викладач;
- необхідно регулярно ознайомлюватися з фондами електронних і інформаційних ресурсів, якими студенти можуть скористатися в ході їх дистанційного навчання.

Поєднання незалежної роботи у дистанційній формі навчання може здійснюватись на основі особистого комп'ютера з представленням тексту підручника. Це без сумніву дає перспективу студентам опрацьовувати навички з виділенням головного в підручному тексті, складати логічні ланцюжки, таблиці, виділяти спільне відмінне в правових процесах та фактах [6].

Подібна форма освіти для студентів дає їм право здобути за обраним окресленням більше повні, багатосторонні теоретичні і практичні знання, вміння і міцні практичні навички використання цифрових технологій, та підготувати себе до вдалого продовження навчання у ЗВО за відповідним напрямом.

Практика відпрацювання студентами навчального предмету за підтримкою цифрових технологій в дистанційному навчанні – це напрям до підняття пізнавальної їх активності, і тому потрібно достатньо часу відводити на заняття такої форми навчання [7].

Висновки

Отже, як показує практика, що застосування цифрових технологій в дистанційному навчанні, збагачує перспективи творчості, як викладачів, так і студентів, посилює зацікавленість до дисциплін, провадить до інтенсивності прогресу навчання. Але не потрібно забувати й про очне спілкування з викладачем. Тому використання цифрових технологій в дистанційному навчанні мусить бути добре сплановане, щоб студенти і викладачі почували себе комфортно.

Список використаних джерел

1. Биков В. Цифрове навчальне середовище: нові технології та вимоги до здобувачів знань. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2020. – № 55. – С. 11-22.
2. Рябовол Л.Т. Навчання правознавства учнів основної і старшої школи на засадах системного підходу / Л.Т. Рябовол // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2011. – № 2. – С. 213-220.
3. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] / С. Дишлева. Режим доступу: www.osvita.ua/schoo.
4. Букач А. Інформаційні та комунікаційні технології в освітній системі / А. Букач // Школа. – 2007. – № 12. – С. 5-31.
5. Карплюк С. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспекти розвитку. К., [б.в.], 2019. – С. 188-197.
6. Найдьонова Л. А. Цифрові ризики в умовах дистанційної освіти в часи пандемії. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2021. – № 3(1). – С. 1-4.
7. Розвиток інформаційно цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти / О. В. Овчарук [таін.]. Київ, ІЦО НАПН України, 2022. 223 с.